

Partner voor de publieke sector

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie Werkgroep
Postactieven (PA)

CAOP
Postbus 556, 2501 CN Den Haag
Lange Voorhout 13, 2514 EA Den Haag
KVK-nummer 41158878

Contact: Jasmijn ter Haar
Telefoon: 06 44 12 43 26
E-mail: j.terhaar@caop.nl
Datum: 16 oktober 2025
Bijlage: 1
Ons kenmerk: WGPA/25.0653
Zaaknummer: G.1.02

Onderwerp

Verslag van de vergadering van de Werkgroep Postactieven (WG PA) op dinsdag 14 oktober 2025 van 10.00 – 11.23 uur in de Sophiezaal van het CAOP te Den Haag

Aanwezig

Van de zijde van Defensie: L. de Haan (vz), L. Camerik, M. Grondhuis, F. Corsten, F. van der Hoef, E. Idzenga

Van de zijde van de centrales: J. van der Hulst (CCOOP), P. Engelbertink, A. Rozendal (ACOP), J. van Hulsen, E. Westermeijer (AC), M. Wouters, J. van Langeraad-Goes (CMHF)

Van de zijde van het secretariaat: J. ter Haar

Agenda

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda
2. Tegemoetkoming 1%' in verband met vervallen niet-korten-bepaling (PA/25.0618 + 5 bijlagen)
3. Rondvraag en sluiting

Agendapunt 1: Opening, mededeling en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering om 10.00 uur.

Mededelingen

Geen mededelingen aan de kant van Defensie.

Geen mededelingen aan de kant van de centrales.

Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Agendapunt 2: Tegemoetkoming 1% in verband met vervallen niet-kortenbepaling (PA/25.0618 + 5 bijlagen)

De voorzitter zegt dat de centrales een aantal bijlagen hebben ontvangen en een brief. Deze documenten zijn strikt vertrouwelijk aangeboden vanwege de adviesrapportages die erbij zaten van de professoren. Spreker gaat ervan uit dat dit verslag echter niet strikt vertrouwelijk hoeft te zijn. De heer Van Hulsen zegt dat dit wat hem betreft goed is, maar als de inhoud van de rapporten wordt besproken moet het wel vertrouwelijk zijn.

De heer Van der Hulst zegt dat met betrekking tot de voorliggende stukken er in de TS NPC uitvoerig is gesproken. Toen is er ook aangegeven dat er een rapportage opgesteld zou worden voor de vergadering van vandaag. Normaliter zou deze eerst in de TS NPC zijn besproken, zodat het een gedragen advies is vanuit de NPC naar de PA toe. Gezien de tijd hebben partijen echter afgesproken dat de rapportage door Defensie opgesteld kan worden en dan aan de centrales aangeboden kan worden. In het verslag zoals het nu is opgesteld lijkt het toch een beetje alsof het door partijen gezamenlijk is gedaan. Spreker wil voor de verslaglegging benoemen dat het voor Defensie is opgesteld. CCOOP heeft het ter kennisgeving aangenomen en meegenomen in het interne beraad, maar het hoeft niet per se een te behandelen onderdeel te zijn van de stukken van vandaag.

De voorzitter bedankt voor de toelichting en geeft mevrouw Grondhuis het woord om een toelichting te geven op hetgeen Defensie heeft aangeboden. Mevrouw Grondhuis zegt dat het klopt dat er een rapportage is opgesteld en een conceptbrief aan ABP. In het transitieplan is overeengekomen dat (voormalig) militairen bij een ABP-dekkingsgraad bij transitie lager dan 110% recht hebben op een tegemoetkoming van 1% van de actuariële waarde van de niet-kapitaalgedekte pensioenaanspraken en -rechten vanwege het komen te vervallen van de niet-kortenbepaling (NKB). ABP heeft aangegeven dat die tegemoetkoming vanwege beperkingen in het nieuw fiscale kader voorwaardelijk moet worden toegekend voor de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Vervolgens moet er ook nog iets gebeuren met de niet-kortenbepaling. Daarvoor zijn er twee manieren. Methode 1 is een meer passieve methode en Methode 2 is een meer actieve methode. Bij Methode 1 wordt ervan uitgegaan dat de niet-kortenbepaling op het moment van invaren nog wel onderdeel is van het pensioenreglement, maar komt te vervallen op het moment dat de nieuwe pensioenregeling in werking treedt. Dan vervalt de NKB automatisch. Methode 2 gaat ervan uit dat het pensioenreglement voor militairen vlak voor het moment van invaren zo wordt aangepast dat de NKB eruit wordt gehaald. Dat betekent dat op het moment van invaren de NKB niet meer van toepassing is. De reden om deze twee methodes te presenteren is dat ABP tot op heden gesprekken heeft gevoerd met De Nederlandsche Bank, en ze hebben aangegeven dat Methode 1 mogelijk tot een complex waarderingsvraagstuk leidt.

Daarom heeft ABP gevraagd om Methode 2 toe te passen om invulling te geven aan het transitieplan. In de TS NPC zijn de stukken van de professoren en de toelichting door ABP aan de orde gesteld. Uit die analyses blijkt dat Methode 1 het beste aansluit bij de afspraak uit het transitieplan, want daar is het juridisch risico het kleinst. Bij deze aanpak is het vervallen van de NKB onderdeel van het invaarproces, waarmee wordt gerealiseerd dat er geen individueel bezwaar op grond van Artikel 83 van de Pensioenwet kan worden gemaakt tegen het vervallen van de NKB. Bij de toepassing van Methode 2 zou de deelnemer wel een beroep kunnen doen op Artikel 83. De professoren hebben aangegeven dat het risico op gegrond bezwaar zeer beperkt is. Daarom is in de rapportage de suggestie gedaan om in het implementatieplan dat ABP moet opstellen ervan uit te gaan dat in eerste instantie voor Methode 1 wordt gekozen, maar mocht het zo zijn dat uit de wet- en regelgeving blijkt dat de toepassing van de standaardmethode leidt tot het waarden van de NKB op het moment van invaren, het SOD bereid is om toch voor Methode 2 zal kiezen en dus het pensioenreglement zal aanpassen en de NKB hieruit zal verwijderen vlak voor invaren. Deze lijn is ook uitgewerkt in de brief aan het ABP, en die ligt hier nu voor.

De voorzitter vraagt naar de reacties van de centrales op de brief.

De heer Westermeijer wil scherp hebben of hij goed heeft gehoord dat Grondhuis het had over 'voormalig militairen' die aanspraak hadden. Volgens spreker moet dit gewoon 'militairen' zijn. Mevrouw Grondhuis zegt dat dit klopt, 'voormalig' staat tussen haakjes.

Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat CMHF zich volledig kan aansluiten bij wat er voorligt.

De heer Van Hulsen zegt dat het wel een complex vraagstuk is, met verschillende invalshoeken en belangen, en dat maakt het ingewikkeld om een keuze te maken. In beginsel zou spreker kiezen voor Methode 2. Hij kent mensen bij ABP die naar die methode hebben gekeken en hij heeft rapportages gekregen van deskundigen die er ook naar gekeken hebben, en uiteindelijk is sprekers vertaling daarvan dat het risico dat mensen een beroep gaan doen op Artikel 83 heel klein is. Andersom is de toezichthouder op al die pensioenfondsen aan het drukken, die vertellen van alles maar geven niet aan wat ze dan wel acceptabel vinden. De vraag is dan wat het zwaarst weegt. Het is ingewikkeld om een afweging te maken. Spreker zegt dat het het allerbelangrijkste is dat als de dekkingsgraad onder de 110% is, dat het geld dan gewoon wordt overgemaakt. Als het geld eind december niet is overgemaakt hebben partijen Methode 1, en als het wel is overgemaakt Methode 2. Spreker zit echter ook een beetje met de tekst zoals deze nu in de notitie staat. Er staat 'en tevens op te nemen dat indien uit wet- en regelgeving blijkt dat de toepassing van de standaardmethode leidt tot het waarden van de NKB op het moment van invaren, het SOD het pensioenreglement zal aanpassen en de NKB hieruit zal verwijderen vlak voor invaren.' Het lijkt een beetje alsof hier staat dat er nog nieuwe wet- en regelgeving gaat komen die tot iets gaat leiden. Wat ontbreekt is de interpretatie van wet- en regelgeving of de visie van de toezichthouder op wet- en regelgeving. Het is dus wat spreker betreft sowieso al meer dan hier staat. Los van wat uiteindelijk de uitkomst van de discussie is, zou spreker in elk geval zeggen dat de brief aangepast moet worden in de richting van het ABP gebaseerd op de meerderheid die er is, door er iets meer body aan te geven dan alleen te landen op wat hier nu staat. Dan zit spreker nog met een stukje onduidelijkheid. Er wordt nu gekozen voor Methode 1, maar spreker vraagt zich af door wie het moment wordt bepaald dat er over moet worden gegaan op Methode 2. Wanneer wordt dat bepaald en hoeveel tijd is er om dat te bepalen?

Mevrouw Camerik zegt dat er in principe bij Methode 1 geen keuze gemaakt hoeft te worden, er hoeft niks te gebeuren. Spreker denkt dat het als volgt zou gaan: ABP schrijft in het implementatieplan met Methode 1, en dan gaan dat plan naar DNB als onderdeel van het hele invaarverzoek. Dan zou DNB daar als ergens de vinger op moeten gaan steken en dat zouden ze dan ergens begin volgend jaar kunnen doen. In beide gevallen hoeft er bij ABP niks te gebeuren, uitvoeringstechnisch betekent het niks. Het is niet zo dat partijen straks klem komen te zitten omdat DNB op een laat moment iets zegt. Het is hooguit zo dat partijen het aan hun kant tijdig moeten weten omdat als er overgegaan moet worden op Methode 2, het reglement moet worden aangepast. Maar op zich is te verwachten dat als het wordt ingediend en DNB heeft echt bezwaar, dat ze het dan ergens begin volgend jaar laten weten.

De heer Van Hulsen zegt dat hij het begrijpt, maar het probleem is dat hier gezegd wordt dat er wordt gekozen voor Methode 1, maar dat er eventueel overgegaan kan worden op Methode 2. Dan moet er dus bepaald worden wanneer het moment is dat de keuze wordt gemaakt voor Methode 2.

Mevrouw De Haan zegt dat ze eerst de andere centrales wil vragen wat ze vinden en dan daarna kijken of er wellicht een passage kan worden opgenomen in de brief over wanneer partijen het liefst te horen zouden krijgen dat Methode 1 niet toepasbaar zou zijn.

De heer Rozendal heeft een vraag over de conceptbrief. Er staat namelijk dat 'de toepassing van Methode 1 mogelijk tot een ongewenst complex waarderingsvraagstuk leidt'. Spreker vraagt zich af wat dat vraagstuk is. Mevrouw Camerik zegt dat waar het om gaat is dat bij het invaren van het hele vermogen naar het nieuwe stelsel in de wet is bepaald dat het in de basis via de standaardmethode gaat. De standaardmethode schrijft voor hoe het nu opgebouwde pensioen gewaardeerd moet worden. DNB zegt dat in die waarderingsmethode rekening moet worden gehouden met die NKB. Die methode geeft daar echter totaal geen ruimte voor. Dat is een lastige discussie, want stel dat dat zou worden gedaan, dan zou aan mensen die een NKB hebben potentieel wat extra waarde worden meegegeven, maar dat gaat dan ten koste van andere mensen. De complexiteit zit dus niet in het waarden zelf, maar in de onevenwichtigheid die dan ontstaat. De heer Van Hulsen concludeert dat het woord 'complex' dan misschien niet helemaal van toepassing is. Mevrouw Camerik zegt dat eigenlijk de discussie complex is.

De heer Rozendal vraagt of er dus met deze brief wordt vastgesteld dat er wordt ingezet op Methode 1, maar als dat vanwege dat vraagstuk toch niet mogelijk is, dat dan automatisch Methode 2 aan de orde is. Daar hoeven partijen dan voor de rest niet meer over te praten.

Mevrouw Grondhuis zegt dat dan nog wel het reglement moet worden aangepast. De heer Rozendal zegt dat dit klopt, maar dan hoeven partijen er niet nog een besluit over te nemen. Mevrouw Grondhuis zegt dat dit klopt, daar voorziet de brief ook in. De voorzitter zegt dat wel de vraag blijft staan wanneer partijen moeten weten van het ABP dat er over moet worden gegaan op Methode 2. Ze bevestigt dat de voorkeur van de heer Rozendal en de heer Van Hulsen gaat naar wat er in de brief staat en geeft het woord aan de heer Van der Hulst.

De heer Van der Hulst zegt dat partijen uiteindelijk iets met elkaar hebben afgesproken en hebben bepaald dat ze dat gaan uitvoeren. Eigenlijk is gedurende de transitie daarnaartoe gebleken dat er heel misschien een uitvoeringsprobleem is, vermoedt het ABP, en dat de DNB dan misschien moeilijk zou gaan doen. Wat CCOOP betreft blijft de gemaakte afspraak gewoon overeind. Als er blijkt dat met het

uitvoeringssysteem dat wordt gekozen mensen toch buiten de boot vallen, dan moeten partijen dat met elkaar gaan repareren. Verder zegt spreker dat mochten de systemen toch niet meewerken, dan moeten partijen dat alsnog, met terugwerkende kracht, goed weten op te lossen conform de afspraken die ze met elkaar gemaakt hebben. Wat betreft Methode 1 en Methode 2 zegt spreker dat er enerzijds in de brief staat dat er wordt gekeken naar de directe koppeling en dat de overgang in principe kort is, maar er staat ook dat ABP ergens vooraf de NKB al dan niet gaat toepassen met Methode 1 en 2. Dat zijn twee verschillende dingen, dus daar heeft spreker dus nog wel een vraag over. Verder vindt spreker het wel vreemd dat partijen enerzijds met het gevoel zitten dat DNB er misschien iets van vindt, maar ABP heeft het geanalyseerd en gezegd hoe de complexiteit van het dossier verkleind kan worden zodat er kans is dat DNB uiteindelijk dit hele dossier tot een goed einde brengt. Tegelijkertijd is het niet zo dat DNB vooraf al iets zegt. Enerzijds zegt DNB dus wel iets, en doet het ABP geloven dat er iets gedaan moet worden, en anderzijds zegt DNB niet iets, want ze zijn toezichthouder en ze zeggen alleen over het hele plan ja of nee. Dat kan spreker niet goed rijmen. Als CCOOP dus kijkt naar het voorstel roept dat stuk toch vragen op. CCOOP is dus wel op de hand van ABP en zou daarom eigenlijk voor Methode 2 willen kiezen. Als beide methodes voldoen, en ABP heeft voorkeur voor Methode 2, dan zou CCOOP ook voor Methode 2 gaan. Bijkomend is dat mensen nog bezwaar zouden kunnen maken, en ondanks dat de vraag is of mensen dit gaan doen en of dat dan vervolgens gegrond is, vindt CCOOP dat wel een democratisch mooi principe. Dan worden mensen in de gelegenheid gesteld om nog een beetje zelf het stuur vast te houden. Spreker wil het voor nu hierbij wil laten, met dien verstande dat de brief, die nu is gericht aan ABP, aan de PK wordt gericht. Dan wordt het vervolgens doorgeleid naar ABP. Dat is hoe partijen dit organisatorisch met elkaar geregeld hebben.

Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat ze zelf nog geen ervaring heeft met hoe het hele proces gaat lopen wanneer een bestuur een implementatieplan aanbiedt aan DNB en hoe DNB dan gaat oordelen. Collega's hebben die ervaring echter wel, en van die ervaring heeft ze geleerd dat in dat proces er continu heen en weer wordt gegaan tussen opmerkingen van DNB en mogelijke aanpassingen aan het implementatieplan. Het moment waar nu naar wordt gevraagd door de heer Van Hulzen is afhankelijk van de dingen die tijdens dat proces naar boven komen. Het is dus niet mogelijk om nu al te zeggen wanneer dat is, dat ligt aan het proces dat gelopen moet worden bij DNB. Horend wat mevrouw Camerik zegt vraagt spreker zich verder af of het niet zo is dat als de waarde van de NKB al toe wordt gekend voor invaren, dat dat bedrag moet worden ingevaren, en dat dan eigenlijk de hele evenwichtigsheidsvraagstukken alleen maar nog complexer worden dan ze al zijn. Spreker dacht dat partijen bedoeld hadden om het op dat ene ondeelbare moment toe te voegen, want dan zit het niet in de complexiteit van het waarden.

Mevrouw Camerik zegt dat mevrouw Van Langeraad-Goes nu twee dingen door elkaar haalt. Die 1% wordt toegekend, en alles gebeurt feitelijk op hetzelfde moment. De 1% wordt toegekend op 31 december, die wordt ook ingekocht op dat moment, inclusief een dekkingsgraadopslag, en daarmee wordt het ook gewoon ingevaren. Daar is niks ingewikkelds aan, dat is net zoals alle andere aanspraken bij ABP. Die moet niet meer apart worden gezien. De moeilijkheid zit er volgens DNB in dat op die ene seconde van invaren de NKB nog in het reglement staat en dus nog waarde heeft. De professoren zeggen echter dat het geen enkele waarde heeft, want het NKB ziet alleen maar op een begroot gefinancierd pensioen, en die is er dan niet meer. Er zijn heel veel argumenten waarom het NKB dan helemaal geen waarde heeft, nog los van dat de standaardmethode helemaal niet voorziet in het waarden van een voorwaardelijke aanspraak. Er zijn heel veel argumenten, maar dat het door

elkaar zou gaan lopen is geen sprake van. Het toekennen van die 1% als de dekkingsgraad lager is dan 110% gebeurt gewoon, en dat is daarmee gewoon een normale aanspraak die ingevaren kan worden.

Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat het haar gaat om die ene seconde dat het allemaal wordt gedaan. Als op 30 december al de waarde wordt toegekend, en het wordt de dag daarna ingevaren, dan zit het bij het kapitaal. Dan gaat het hele vraagstuk wel spelen. Spreker is het met mevrouw Camerik eens dat het allemaal in die ene ondeelbare seconde zit, dan is het niet aan de orde, maar als het juist naar voren wordt getrokken gaat het volgens spreker wel toegevoegd worden aan het kapitaal dat wordt ingevaren.

Mevrouw Camerik zegt dat er twee dingen zijn die uit elkaar gehaald moeten worden. Enerzijds is er het toekennen van de 1%, al wordt dat bijvoorbeeld op 1 december gedaan, dat maakt niet uit, dan wordt het op dat moment onderdeel van het kapitaal. Dat wordt gewoon ingevaren, daar is geen discussie over mogelijk. Het tweede deel is het vervallen van de NKB die in het pensioenreglement staat. Dat moet los van elkaar worden gezien. Het zijn dus twee acties: toekennen en laten vervallen. Het toekennen gebeurt tijdig en kan ingevaren worden, en het vervallen gebeurt direct daarna.

Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat ze het hiermee eens is, maar ze zit ermee dat als er bijvoorbeeld op 1 december al waarde wordt toegekend, waardoor er een groter kapitaal is dat ingevaren moet worden op het moment dat er gekeken wordt naar die 105% en de evenwichtigheid, en op het moment dat de standaardmethode van toepassing is wordt er dan onevenwichtigheid gecreëerd omdat dit dan ineens gekapitaliseerd is. Juist dit wilde CMHF erbuiten houden door het allemaal in die ene ondeelbare seconde te doen.

Mevrouw Camerik zegt dat ze denkt dat er geen onevenwichtigheid wordt gecreëerd door het kapitaliseren van deze afspraak. De mensen krijgen waar ze recht op hebben. Onder de 110% krijgen ze 1%. Die krijgen ze uiteraard gekapitaliseerd, anders kan het niet ingevaren worden. Alle andere discussies over onder de 105% zakken en dat er dan nieuwe afspraken gemaakt worden staan wat spreker betreft los van deze afspraak. Het wordt ingekocht tegen de dekkingsgraad, dus als de dekkingsgraad bijvoorbeeld 104% is, dan worden deze aanspraken ingekocht met een dekkingsgraadopslag van 4%. Ze zijn daarmee exact hetzelfde als alle andere aanspraken en kunnen dus gewoon ingevaren worden met alle afspraken die daarbij horen.

Mevrouw Grondhuis merkt op dat het 4% + 1 is. Mevrouw Camerik zegt dat die 1% wordt betaald, en dat wordt vermenigvuldigd met 1,04.

Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat de uitleg van mevrouw Camerik het idee ondersteunt dat CMHF al langere tijd had, namelijk dat Methode 1 dichterbij het transitieplan blijft waardoor er veel minder problemen zullen zijn. Door andere oplossingen te kiezen, worden er juist problemen gecreëerd.

Mevrouw Camerik merkt op dat Methode 2 ook gewoon een oplossing is en dan verdwijnt de NKB ook, alleen met Methode 2 verdwijnt het een seconde voor het invaren en met Methode 1 verdwijnt het met het invaren. Het verschil is dat als het een seconde voor het invaren verdwijnt, de sociale partners erover moeten besluiten. Dat betekent overigens niet dat mensen ineens een keuze wordt voorgelegd.

De heer Van der Hulst zegt dat in de communicatie duidelijk is dat mensen wel bezwaar zouden kunnen maken. Mevrouw Camerik zegt dat ze niet denkt dat dat zo in de communicatie zal staan.

De heer Van der Hulst zegt dat hij zich nog wel afvraagt wanneer het financieel wordt gemaakt. Er werd net een hypothetische datum van 1 december genoemd, maar wat gebeurt er dan tussen 1 december en 31 december?

Mevrouw Camerik zegt dat 31 december maatgevend is, het gaat om de dekkingsgraad op die dag. Voor de mensen geldt: als op 31 december de dekkingsgraad 110% of lager is, dan komt die 1% erbij, of die nu vooraf of achteraf is gefinancierd. De heer Van der Hulst vraagt of dus op 31 december daadwerkelijk wordt afgerekend. Mevrouw Camerik zegt dat afrekenen iets anders is, maar het wordt in ieder geval toegekend op 31 december. De heer Van der Hulst zegt dat als het bijvoorbeeld op 1 december financieel gemaakt zou zijn, maar er is op 31 december een andere werkelijkheid, dan moet er ergens een plus of een min zijn. Mevrouw Camerik zegt dat 31 december maatgevend is, dus stel dat het op 1 december gefinancierd zou worden, dan zal nooit tegen de mensen gezegd worden dat ze nu ergens recht op hebben. Dan zou het hooguit een geldkwestie zijn, maar 31 december bepaalt waar iemand recht op heeft.

De voorzitter zegt dat ze verschillende dingen hoort, maar ze denkt dat iedereen het er wel mee eens is om over te gaan op Methode 2 op het moment dat dat noodzakelijk is. Ze stelt voor om nu naar de brief te gaan, en aan de hand daarvan te kijken hoe dat passend gemaakt kan worden. Ze kan zich voorstellen dat Methode 1 er wel in blijft staan, maar dat partijen gaan kijken naar wanneer ze willen horen dat het Methode 2 moet worden.

De heer Van Hulsen zegt dat hij het gevoel heeft dat er twee centrales zijn die kiezen voor Methode 1, maar de andere twee centrales zeggen iets anders. De voorzitter zegt dat ze dezelfde conclusie heeft getrokken. Daarom wil ze eerst de brief uitdiepen. De heer Van Hulsen zegt dat er wel eerst een keuze gemaakt moet worden. Het is ingewikkeld om aan de brief te sleutelen als er nog geen keuze is gemaakt.

De voorzitter wil even schorsen.

Schorsing 10:36 – 10:41

De voorzitter heropent de vergadering en zegt dat in het voorstel is aangegeven dat Defensie voorstander is van Methode 1 met de kanttekening dat op het moment dat dat niet mogelijk blijkt te zijn, er over wordt gegaan op Methode 2. In de rapportage staat dat op het moment dat bij toepassing van Methode 2 er een beroep wordt gedaan op Artikel 83 van de Pensioenwet, op basis van de opinies van de professoren mensen alsnog terug moeten kunnen vallen op Methode 1. Dit is een van de redenen dat Defensie in eerste instantie Methode 1 wil hanteren, maar spreker vindt het wel uitlegbaar dat in de brief een passage wordt opgenomen waarin staat wat partijen nodig hebben om daadwerkelijk over te kunnen gaan naar Methode 2, mocht dat noodzakelijk zijn.

De heer Van Hulsen zegt dat dit een helder standpunt is. Het geeft in ieder geval aan wat het toetsingskader is waarbinnen de brief moet passen. Spreker zou dan willen voorstellen om vast te houden aan Methode 1 totdat DNB mogelijk zegt dat dit niet kan. Als een soort stok achter de deur zou

spreker wel een datum voor volgend jaar willen opnemen, bijvoorbeeld 15 december 2026, waarop partijen overgaan op Methode 2 als ze tegen die tijd nog geen goedkeuring hebben of het nog onduidelijk is. Mevrouw Camerik zegt dat ze die datum zelfs nog een stuk eerder zou willen leggen. DNB gaat niet zo lang wachten. Ze zou zelf voorstellen om een datum voor de zomer te kiezen.

Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat er wel rekening moet worden gehouden met de publicatie in de Staatscourant, dus 15 december zou sowieso te laat zijn. Ze vraagt zich verder af of de laatste passage van de brief überhaupt in het implementatieplan opgenomen moet worden. Het staat wel in het transitieplan, en het implementatieplan is een afgeleide van het transitieplan. Het zou kunnen zijn dat die passage helemaal geen plek hoeft te hebben. Mevrouw Grondhuis zegt dat het inderdaad misschien niet hoeft.

De voorzitter stelt voor om de brief op het scherm te tonen zodat partijen erdoorheen kunnen gaan. Ze vraagt of er opmerkingen zijn over de eerste alinea.

De heer Van der Hulst zei dat hij eerder al een opmerking had gemaakt over de aanhef, namelijk dat de brief gericht moet worden aan de PK en dat de PK het dan doorstuurt naar ABP. De voorzitter zegt dat partijen wel vaker een brief hebben gestuurd als SOD aan ABP, met een afschrift aan de PK. Mevrouw Grondhuis zegt dat ABP hier direct aan het SOD een verzoek heeft gedaan. Daarom is de brief aan ABP gericht, maar gaat er wel een afschrift naar de PK. Dat is ook zo gedaan bij het vraagstuk over het hanteren van de twee pensioenleeftijden. De voorzitter zegt dat dit ook overeenkomt met het standpunt dat SOD een eigen sector is met eigen regelingen. De heer Van Hulsen stelt voor om er een dubbele aanhef van te maken. De heer Van der Hulst zegt dat hij zich goed kan voorstellen dat het afhankelijk is van het onderwerp, maar het gaat hier over het Pensioenreglement en dat is een aangelegenheid van de PK, dus spreker zou willen dat het aan de PK wordt gestuurd en dat de PK het dan doorstuurt aan ABP. Als Defensie de aanhef echter wil houden zoals het is, dan zal spreker er niet voor gaan liggen. De voorzitter zegt dat ABP het SOD een brief heeft gestuurd, en het SOD reageert daar nu op. Spreker is het ermee eens dat dingen regulier gezien wel via de PK lopen, maar het gaat nu om een sectorspecifieke regeling en ze stelt voor om de aanhef van deze brief wel zo te laten staan. De opmerking van de heer Van der Hulst is in het verslag opgenomen. Spreker vraagt of de centrales opmerkingen hebben over de eerste alinea.

De heer Van der Hulst merkt op dat hij 'SOD' de eerste keer graag uitgeschreven zou willen zien. Ook zou hij 'hebben kennis genomen van' iets actiever willen opschrijven. Verder hoeft wat spreker betreft niet in de eerste alinea worden verwezen naar de professoren. De heer Van Hulsen zegt dat hij dit laatste wel lastig vindt, want hierdoor wordt het wel minder krachtig. ABP kent de notities van de professoren waarnaar wordt verwezen ook. De heer Van der Hulst zegt dat hij weet dat de twee professoren autoriteit op hun vakgebied zijn, maar dan zou er een hele opsomming moeten staan van waar partijen de kennis allemaal vandaan hebben gehaald om uiteindelijk als zelfstandig orgaan een besluit te nemen. De voorzitter zegt dat het wel zo is dat dat standpunt is gebaseerd op het advies van de professoren. Het geeft kracht aan de keuze die partijen hebben gemaakt. De heer Rozendal zegt dat hij het hiermee eens is, het is relevant om deze namen te noemen. Mevrouw Van Langeraad-Goes stelt voor om te schrijven dat de notities van de professoren zijn betrokken bij de discussie. De heer Van Hulsen zegt dat dit eigenlijk moet landen op pagina 2. Daar staat het eigenlijk ook al. De voorzitter concludeert dat het op de eerste pagina geschrapt kan worden omdat het later nog een keer terugkomt. Ze vraagt of de centrales nog opmerkingen hebben over de tweede alinea.

Mevrouw Van Langeraad-Goes merkt op dat het verwarrend is dat 'voorwaardelijk' tussen haakjes staat. Het is afhankelijk van de dekkingsgraad of het voorwaardelijk is of niet. De heer Van der Hulst zegt dat hij dezelfde opmerking had en stelt voor om ervan te maken 'onder voorwaarde'. De voorzitter zegt dat dit prima is en gaat door naar de volgende alinea.

De heer Van der Hulst zegt dat hij van 'het SOD' in de eerste zin van de derde alinea zou maken 'de sociale partners binnen het SOD'. Verder wil hij opmerken dat partijen uiteindelijk niet echt met ABP in overleg zijn getreden, ABP heeft immers niet hier aan tafel gezeten. ABP heeft wel een toelichting gegeven waarom er iets moet gebeuren en waarom zij de voorkeur hebben voor Methode 2. De heer Van der Hoef stelt voor om de zin over de waardering voor de inspanning gewoon weg te halen. De voorzitter vraagt aan de heer Van der Hulst of hij het goed vindt om 'SOD' alleen de eerste keer uit te schrijven en daarna de afkorting te gebruiken. Spreker vraagt of partijen nog opmerkingen hebben over de tweede pagina.

De heer Van der Hulst merkt op dat hij 'het SOD hecht eraan dat...' iets te vriendelijk vindt. De voorzitter stelt ervan om er 'het SOD vindt dat...' van te maken. De heer Van der Hulst merkt op dat in de volgende alinea duidelijk moet worden dat het een meerderheidsstandpunt is. Verder hoeft de verwijzing naar de notitie van de professoren wat spreker betreft hier niet genoemd te worden. De voorzitter zegt dat ze vindt dat het hier wel toegevoegde waarde heeft om de koppeling met de notitie te maken. De heer Van Hulsen stelt voor om ervan te maken 'mede gebaseerd op de notities van de externe deskundigen'.

Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat in de een na laatste alinea van de brief wellicht ingevoegd kan worden dat partijen op de hoogte willen gehouden van ontwikkelingen. Mevrouw Camerik en de voorzitter stellen voor om dit in de laatste alinea te doen. Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat in de laatste alinea dan misschien de suggestie gedaan kan worden dat ABP het SOD op de hoogte houdt van de ontwikkelingen van de gesprekken met DNB en of het noodzakelijk is om over te gaan op Methode 2. De heer Van Hulsen zou dit liever helemaal aan het einde zetten, partijen willen namelijk graag van alles op de hoogte gehouden worden. Hij zou de eerste zin laten staan en dan opschrijven dat mocht DNB bij de beoordeling van het implementatieplan tot een negatief oordeel komen, dat het SOD dat graag tijdig van ABP verneemt. Mevrouw Grondhuis zegt dat het gaat om de conclusie dat als DNB zegt dat de standaardmethode moet worden toegepast, er over moet worden gestapt op Methode 2. De heer Van Hulsen stelt voor om DNB dan niet eens te noemen en op te schrijven dat 'indien uit de interpretatie van wet- en regelgeving blijkt dat toepassing van de standaardmethode leidt tot waarden van de NKB, het SOD dat graag op korte termijn van ABP verneemt.' Na overleg besluiten partijen om de eerste zin toch te schrappen.

Mevrouw Grondhuis merkt op dat er in de laatste zin wel een moment aan 'tijdig' gekoppeld moet worden en stelt voor om 1 juli op te schrijven. Mevrouw Van Langeraad-Goes vraagt zich af waarom er een tijds-klem opgelegd zou worden. Als DNB volop bezig is met het invaarbeveluit, kan het nog later gebeuren dat er iets omhoog komt. Mevrouw Grondhuis merkt op dat er 'graag' staat, er wordt niks opgelegd. De heer Van Hulsen stelt voor om er dan 1 oktober van te maken, dan moet het bij DNB compleet rond zijn.

De heer Rozendal vindt dat er nu wel veel ruimte wordt gelaten voor ABP om gewoon te zeggen dat Methode 1 niet kan. De voorzitter zegt dat ze dit anders interpreteert, het is geen vrijbrief maar hiermee wordt juist aangegeven dat er een analyse aangeleverd moet worden als er wordt gezegd dat Methode 1 niet mogelijk is. Mevrouw Grondhuis vraagt of de heer Rozendal eigenlijk bewijs van ABP zou willen dat DNB gezegd heeft dat Methode 1 niet kan. De voorzitter zegt dat als ze kijkt naar de professionaliteit van alle betrokken partijen, ze er wel van uitgaat dat ABP gewoon een gedegen analyse zal ontvangen van ABP waarom Methode 1 niet mogelijk is, mocht dat het geval zijn. Mevrouw Grondhuis voegt toe dat er wel een bewijslast is, er staat immers in de brief dat het uit de interpretatie van wet- en regelgeving moet blijken. De voorzitter zegt dat de laatste zin ook omgedraaid kan worden en dat er dus staat dat er kenbaar gemaakt moet worden waarom Methode 1 niet werkbaar is, in plaats van waarom Methode 2 toegepast moet worden. De heer Van der Hoef merkt op dat er niet moet staan dat Methode 1 niet mogelijk zou zijn, want het is in principe wel mogelijk. Mevrouw Van Langeraad-Goes stelt voor om te schrijven: 'Graag verneem ik uiterlijk 1 oktober of er maatregelen genomen moeten worden'. Na overleg over de toevoeging van de bijzin 'waaronder het aanpassen van het reglement' besluiten partijen om ervan te maken 'Graag verneemt het SOD uiterlijk 1 oktober 2026 of dit noodzakelijk is, zodat het SOD tijdig het proces voor aanpassing van het reglement kan doorlopen.'

pm De voorzitter stelt voor dat, als iedereen zich kan vinden in de brief, Defensie deze brief netjes maakt, verstuurt naar het ABP en vervolgens nog een keer aanbiedt aan de WG PA door middel van een informatiebrief. De centrales gaan hiermee akkoord. De heer Van Hulsen zegt dat er wel nog even gekeken moet worden naar de ondertekening. De voorzitter zegt dat dit aangepast zal worden naar het reguliere ondertekeningsblok.

Agendapunt 3: Rondvraag en sluiting

pm De voorzitter zegt dat ze zelf twee punten voor de rondvraag heeft. Het eerste gaat over het verzoek van ABP over de collectieve waardeoverdracht van nettopensioen. Er wordt op dit moment een brief namens de PK en het SOD geschreven door de PK. Dat komt een dezer dage deze kant op. Spreker vraagt of iedereen er akkoord mee is dat dit via de mail wordt afgestemd en dat er vervolgens een piepbrief wordt gestuurd. De centrales zijn akkoord. Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat het misschien volgende week tijdens de TS NPC kan worden afgetikt. De voorzitter zegt dat ze graag het formele traject zou willen doorlopen, om te voorkomen dat partijen hier weer tijd voor moeten inplannen als uit de TS NPC blijkt dat dat nodig is. De heer Van Hulsen zegt dat partijen normaalgesproken ook niet in aan een informele tafel iets afdoen. Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat partijen ook niet willen dat als mensen echt tekst willen wijzigen, dat dit dan via de mail gaat. De voorzitter zegt dat als daar sprake van is, er zoals gebruikelijk een belronde zal worden gedaan om te kijken hoe het kan worden afgedaan.

De voorzitter vervolgt dat haar tweede punt voor de rondvraag gaat over de doelgroep FLO'ers. De heer Van der Hoef zegt dat vorig jaar de uitkeringsregeling is aangepast voor mensen die langer doorwerken dan hun oorspronkelijke FLO datum. In de brief is ook de afspraak gemaakt dat de mensen die al weg waren opgezocht zouden worden en dat voor deze groep een compensatieregeling zou worden getroffen. Dat is gedaan, uiteindelijk waren er 36 mensen waarbij dit heeft plaatsgevonden. Deze mensen worden geïnformeerd en deze maand wordt die maatregel uitgevoerd. Voor de mensen waarbij het nog aangepast kan worden in de lopende situatie, zal dat zo veel mogelijk worden gedaan. Daar waar het naar het verleden iets aangepast moet worden, zal het een bedrag ineens worden. De

pm

heer Engelbertink vraagt of het mogelijk is om een namenlijst te ontvangen van deze groep mensen. De voorzitter zegt dat dit om AVG technische redenen niet kan. De heer Rozendal dat hij aanneemt dat er een standaardbrief naar die mensen gaat en vraagt of de centrales daar een afschrift van kunnen ontvangen. De voorzitter zegt dat de communicatie informeel gedeeld zal worden. De heer Van der Hulst vraagt of dit gaat over mensen die na FLO hebben doorgewerkt. De heer Van der Hoef zegt dat het gaat over FLO burgers. Er is een bepaalde systematiek voor hoeveel de medewerker zelf betaalt, en hoeveel Defensie betaalt. Als mensen langer doorwerkten kwam in het verleden het voordeel van besparing op de lasten van die periode allemaal ten goede van de werkgever. De medewerker bleef dezelfde hoeveelheid geld inzetten. Dat is nu aangepast vanaf 1 november naar de toekomst. Naar het verleden toe wil Defensie voor de doelgroep waar dat ook van toepassing is alsnog herstellen. Dat gaat in oktober uitgevoerd worden. De voorzitter voegt toe dat er de afgelopen jaren uitvoerig is gesproken over deze doelgroep en er afspraken zijn gemaakt. Een deel van die afspraken zal nu geïmplementeerd worden.

De voorzitter sluit de vergadering om 11:23.